

Stif, at de, som søgte om at blive Professorer, skulde først ved at holde Forelæsninger aflægge Prøver paa deres Dygtighed, saa er det ikke klart, hvad Bægt man derved vilde lagt paa Examinens-Rundskab, men der er ogsaa en anden Ting, som er forudsat, og som virkelig er indtraadt saa ofte, at man ikke kan tvivle om, at det var Alvor dermed. Om jeg ikke huffer feil, var det nemlig Tilfældet, at efter omtrent den samme Klogskab, som vilde, at den yngste Professor paa Holbergs Tid altid skulde være Professor i Philosophi, skulde siden den yngste Professor altid holde den latinske Tale ved Reformati- onsfesten. Om det staaer i Fundatsen, det huffer jeg ikke, men at det var ramme Alvor, derpaa faae vi egentlig et sørgeligt Exempel, der dog ogsaa havde sin meget latterlige Side, nemlig da vor store Digter Adam Oehlenschläger skulde til at gjøre sin Prøve og bevise, at han kunde bestaae denne Examen, da han baade i det Program, der i sin Tid blev meget navnkundigt, og i en latinsk Tale maatte nødes til at bevise sin latinske Bunkundighed. Jeg skulde derfor meget ønske, at hvor bestemt end den ærede Minister kan være paa og er vis paa, at Mangel paa Examen ikke i hans Tid skal forhindre Nogen, der ellers havde den fornødne Dygtighed, fra at blive Lærer ved Universitetet, saa maa jeg dog for Fremtidens Skyld ansee det for heldigt og naturligt, at da disse Ord engang ere komne ind i en Lov om Universitetet, at de maae blive staaende der og gjælde i Eftertiden.

Den høitærede Rigsdagsmand (Schjern), som egentlig opmanede mig til at bede om Ordet, sagde igaar Aftes vel nærmest om Rigsdagsmanden for Holbek Amts 2den Valgkreds (Scherning), men meente jo blandt Andre ogsaa mig, at i vor Iver for Almuekole- væsenet — han brugte netop det Ord — glemte vi ganske at lade det lærde Underviisningsvæsen vederfares Ret, og dog turde han nok paaftaae, at Almueunderviisningen uden det vilde, om ikke just hendøe, saa dog være sin Død meget nær af bare Ferskhed, det var hans Udtryk; og skøndt han ikke sagde det udtrykkelig, saa laa det jo dog veri,

at han vilde have den lærde Underviisning og den Videnskabelighed, som vort Universitet hidtil har repræsenteret, anset for „Jordens Salt“, eller i alt Fald for Landets aandelige Salt. Men selv om nu saa var, selv om der ikke baade havde været og vistnok endnu fremdeles er megen Ferskhed ogsaa der, selv om det virkelig var Salt, saa nødes man virkelig ved at betragte det til at tænke paa, hvad der er ligesaa gammelt som den Sandhed, at Salt er godt, nemlig at naar Saltet dovner, da duer det Ingenting. Den samme ærede Rigsdagsmand indbød os til Universitetets Forelæsninger om Eftermiddagen, og han havde vistnok sine gode Grunde til at tie med Formiddagen, da vi der kunde have den Fornøielse at see alle slags Folk, og selv Damer, og til Bevis for, at de Høiæredes Underviisning var langt fra at være indskrænket til det lærde Væsen selv, men godt kunde tiltale ogsaa Folket i Almindelighed. Det er nu langt fra, at jeg enten vil nægte eller lade være at paaafjønne, at der virkelig dog i den senere Tid er bleven mere Liv og mere Folkelighed selv paa vort Universitet, end der hidtil havde været; men for det Første maatte han, naar det skulde være min Betragtning af vort lærde Væsens Daarlighed i det Hele ikke holdt sig til en selvgjort Modsatning mellem lærd Underviisning og Almueunderviisning; men skulde holdt sig til den Modsatning, som jeg finder mellem den fremmede og den folkelige og imellem den døde og den levende Døphsning, thi da vilde han komme til at tage Sagen ganske anderledes, og, som jeg sagde, hvorfor indbød han os ikke til Formiddagsforelæsninger, og dernæst hvorfor blev han staaende ved det philosophiske Facultet? Det følger jo af sig selv, at nu da den philosophiske Examen er ophævet, og da det philosophiske Facultet ikke længere har nogen Examen til Diemed og derfor heller ikke har tvungne Tilhørere, maatte enten dets Forelæsninger ophøre, eller ogsaa maatte de blive anderledes tiltalende. Men naar Talen er om de Forelæsninger, som Studenterne maae betale for, da er jo Talene om Examinens-Forelæsninger i de andre Faculteter, som have Embedsexaminer,